

„EDINOST“

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **toskih, četrkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vse leto . . . 12.— „ „ „ 18.—

Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglaš se računa po tarifu v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upraviteljsko uradno Molino piccolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odpriete reklamacije se prosto postopno.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč“.

Jednakopravnost in jednakoveljavnost.

Zaključuje svoj govor, oziroma svoj odgovor na adresu nemškega liberalca, poslanca dra. Pergelta — ki je vlačil resnico sem pa tja po tleh in je mrcvaril resnične odnose, da je bilo groza, to menda zato, ker se bližajo volitve in se z istimi tudi vzbuja spomin v nemškoliberalnih dušah, da na resnične koristi svojih volilcev pravo za pravo še nikdar niti mislili niso, ampak vedno le na-se, da bi se torej ti nemški volilci utegnili prav lepo zahvaliti svojim nemškoliberalnim zastopnikom za nadaljnje zastopanje —, torej v svojem odgovoru na tirade dra. Pergelta je vskliknil mladočeski prvak dr. Herold v prvi seji poslanske zbornice v tem jesenskem zasedanju: „Pozivljamo torej vlado, da na Češkem izvede državne osnovne zakone in da s tem reši vprašanje varstva narodnih manjšin in ohranjenja miru“.

V lapidarnem alogu je tu načrtan zares — avstrijski program. Kolika razlika med nizkim stališčem nemškoliberalnega govornika dra. Pergelta in pa vzvišenim stališčem zastopnika naroda češkega. Dr. Pergelt je znesel na kup vse fraze, kolikor so jih tekom let nanesti na kup „Neue Freie Presse“ in isti sorodni listi; vsa kriva in lažnjiva tolmačenja istih listov o govorih na čeških shodih; vse ono, kar so isti listi le podtaknili raznim češkim slavnostim; in slednjič je sleherni korak Čehom v lastno obrambo, vse čine silobrana, označil kakor napade na nemški narod — in potem je na podlagi vseh teh stvorov fenomenalne — iznajdljivosti nemških politikov in nemškega časopisja zasnoval svojo gromečo zatožbo zoper Čehe in je, kakor logično posledico iz izlagane češke zlobnosti, izvel zahtevo, da treba — ako hočemo res priti do miru — napraviti velik kitajski zid med obema narodoma na Češkem! Dr. Pergelt in častita družba bi hoteli napraviti ograje v ta namen, da se nikdar več češki stopal ne položi na „nemška“ tla. Mala vratca pa bi seveda pustili v velikem zidu, in sicer v ta lepi in plemeniti namen, da bi iz zaprtega nemškega raja mogle uhajati nemške dušice na — češka tla. Bog ne daj pa, da bi mislil kdo na kaj drugega: le

kulturo bi hodile širit te nemške duše. Za tako in po njih toli zaželjeno, kolikor krivično uredbo imajo češki Nemci svoj poseben tehniški izraz — „narodno zaokroženje“, nationale Abgrenzung.

V označenje, kakove vrste je bilo vse to „gradiivo“, ki je je nanizal dr. Pergelt v podkrepitve navedene nemške zahteve, bodi naveden nastopni intermezzo iz govora rečenega poslanca.

Ko je namreč dr. Pergelt podtaknil drž. poslancu in členu mestnega zastopnika praškega, Kaftanu, kakor da bi bil isti pozival praške Čehe na nasilstva proti nemški manjšini, in so češki poslanci odločno reagovali proti takemu podtikanju, ni vedel posl. Pergelt odgovoriti drugega, nego: „In den Zeitungen steht es“.

Taki so torej viri dra. Pergelta, taki so njega dokazi!

Kako vse drugačno je bilo stališče dru. Heroldu! On je zahteval domovinsko pravo v vsej deželi češki za Čehe in za — Nemce! Tako mora biti — je vskliknil — načelno nazarje o narodnem pravu na Češkem! Nikdar ne dovolimo, je nadaljeval, da prvobitno prebivalstvo ne bi bilo doma v kojem koli kraju! A dr. Herold se ni skliceval na časniška poročila, kakor se je dr. Pergelt, ampak jednostavno na oni državni dokument, na kojem sloni uredba novodobne Avstrije — na temeljne državne zakone.

Cenjeni čitatelj naj sodi sam, koje stališče je bilo korektnije: ali Pergeltovo ali Heroldovo! Med tema dvema stališčema je velika načelna razlika.

Nemci so ustvarili sedanje temeljne zakone države z glasovitim §. o enakopravnosti vred. Ta §. ustvarili so pa le z namenom, da rešijo videz svojega pravicoljubja in svoje svobodomiselnosti a tudi se sklepom, da nikdar ne izvedejo tega §. v praktičnem življenju. To je prav tisto hinavstvo, ki se vleče kakor rudeča nit po vseh činih nemških liberalcev. V zmislu tega hinavstva pripoznavajo pač neko platoniško enakopravnost — ker hočejo nekako paradiirati se svojo pravičnostjo —; ali, kakor ima oni, ki noče dati, vedno kak izgovor, tako so iznašli tudi oni v svoji prebrisaniosti for-

mulo, po koji bi hoteli —, vzlic v zakonih zjamčeni ravnopravnosti vzdržati nemško nadvladje. Pravijo nekako: v Avstriji so sicer res vse narodnosti enakopravne, ali — enakoveljavne niso.

Na podlagi te teorije bodi zagotovljeno večje pravo Nemcev. Po tej teoriji so govori o superiornih in inferiornih plemenih; se govori o večem blagostanju, o večji kulturi in potem seveda o večji veljavnosti tega ali onega naroda. Kaka krivica! Zato torej, ker je bil ta ali oni narod tako srečen, da je živel v minulosti v ugodnejih okoliščinah za gmetni in duševni razvoj, zato naj bi njega sosed, ki ni bil tako srečen, trpel krivico vse večne čase!

Tako krcajo Nemci po nosu — naše zakone. Dočim poznajo naši temeljni zakon le absolutno enakopravnost vseh narodnosti in ne razlikujejo nikjer med večjo ali manjšo veljavo narodov, pa hote naši Nemci vedeti le o nekaki relativni enakopravnosti.

Ta različnost v naziranju Čehov in Nemcev o enakopravnosti je bila tudi preporna točka med poslancema Pergeltom in Heroldom. Prvi bi hotel postavljati ograje narodu češkemu, dočim je bil poslednji za to, da naj prihajajo narodi v dotiko jeden z drugimi in naj žive jeden z drugim v miru in ljubezni in ob enakem pravu za vse! S tem je povedano tudi, komu je do resnične sprave in komu le do lastnega nadvladja.

Te dni smo rekli, da so naši Italijani paraziti na nemško-liberalnem deblu. Oh, kako dobro se res razumejo nemška in laška gospoda: saj jih spajajo jednaki krivični nazori! Tudi tukaj doli nam deklamujejo, da je neizvedljivo načelo absolutne enakopravnosti; tudi tu nam govore o italijanskem rodu kakor predestinovanem za nadvladje; tudi tu nam govore o kulturi in blagostanju italijanskega prebivalstva, torej o večji veljavi poslednjega, tudi tu bi hoteli uveljaviti načelo, da kraj vse teorijske enakopravnosti ni možno pripoznati slovanske večine kakor enakoveljavno; in na temelju takega sofističnega razlikovanja naj bode opravičeno poitalijančevanje pokrajine, naj bodo opravičene vse prednosti, ki jih uživa jedna narodnost pred drugo, in to — v nasprotstvu z zakoni!

PODLISTEK.

Gospod Josip.

Humoreska

2.

Bilo je na Štefanovo, prvi dan po Božiču. Gospod Josip Oblak je preračunal, da je včeraj, na Božič, ko po stari navadi nikdo ne gre od doma kam drugam, mnogo, jako mnogo potrošil. Torej je pa treba danes tem več prištediti. Zato je poklical gospod Josip Nežo na posvetovanje.

„Včeraj smo jako mnogo potrošili“, je rekel gospod Josip žalostno.

„Gotovo!“ je pritrdila Neža. — „Tiprazniki so pravo breme za siromake“.

„Danes moramo pa prištediti tim več!“

„Tudi jaz sem mislila na to. Zame je to lahko. Je še nekoliko ostankov od včeraj; ti pa pojdes lahko na Brdo —“

„A, kaj je tam?“

„Danes je god gospoda Štefana Jurinča.“

„Glej no!“ u aril se je gospod Josip z roko

po čelu, „danes bode mnogo gostov tam, — jaz pojdem tudi!“ —

Ob pol dvanajstih se je napotil na Brdo. To ogromno posestvo je bilo oddaljeno od Struge jedno uro. Gospod Josip je šel peš, prej pa je naročil, da naj pride zvečer sluga ponj z vozom.

Na Brdu je že našel veliko gostov zbranih. Vsa okolica se je zbrala tu, da proslavi imendan sosedu in prijatelja svojega.

Prihod gospoda Josipa ni iznenadil nikogar. Vedelo se je že prej, da pride gotovo, če tudi — nepovabljen.

Gostba je bila jako vesela, a gospod Josip se je vedel jako junaško, skazuje največjo čast kuharicam in kleti biše gospodarjeve.

Zvečer je začel padati sneg. Padal je tako silno, da nihče ni mislil na vrnitev. To je bila sicer najmanjša skrb. Saj jim je bilo dobro tudi tukaj, a vse jedno jim je bilo, da-li pridejo domov danes ali jutri. Tako je mislil tudi gospod Josip.

Gosti so postajali veseli vedno bolj in tudi gospod Josip je malo preveč pogledal v kozarec. Bil je jako dobre volje. Ko je nastal mrak, se mu je že malo jezik zapletal. Postal je zelo komična oseba.

„Gospod narednik“, so ga vprašali gospe, „kedaj nas pa vendar jedenkrat povabite v goste?“

„Zakaj vas pa ni nikdar doma, če kdo pride k vam v goste?“ so ga zopet vpraševali gospodje.

„Moja vrata so odprta vsakomur!“ odgovoril je gospod Oblak, neprenehoma se smejé.

„In vi nas boste pričakovali?“

„Gotovo! — To je — — — če bom doma!“ popravil je hitro.

„O, to ne gre takó!“ so ga zopet prijele poredne ženske. „Vi nam morate povedati, kedaj da ste doma, da bomo vedeli, kedaj naj pridemo!“

„Dobro, dobro!“ rekel je gospod Josip, „pridite, kadarkoli vas je volja!“

„Torej na staro leto!“

„Pa naj bo! Na Silvestrovo torej!“ je zaklical gospod Josip.

„Vivat gospod narednik!“, zaploskali so z rokami vsi gosti. — „Hej, to bomo veselí!“

„Pa kako še!“

„In plesali bomo tudi?“

„Da se bo vse kadilo! — — —“

(Pride še.)

Po takem je lahko razumeti, zakaj da je poznejši govornik, Kaftan, v imenu Čehov z veseljem pozdravil izvajanja ministerskega predsednika grofa Badenija o češkem vprašanju. Nas je posebno zanimalo ono mesto v govoru grofa Badenija, kjer se je dotaknil uprav našega predmeta: *jednakopravnosti in jednakoveljavnosti narodov*. Ako smo prav razumeli grofa Badenija, on ne spravlja v navskrižje pojma o jednakopravnosti in jednakoveljavnosti, ampak navaja ju vspešno, kakor pojma, ki pokrivata drug drugega.

Postavivši se na stališče Čehov, da mora biti svobodno gibanje Nemcem in Čehom po vsej deželi, izrekel je jasno in določno, da vlada niti za trenotek ne pušča izpred oči stališča *jednakopravnosti in jednakoveljavnosti obeh narodnosti*, bivajočih na Češkem. Dovoljeno nam bodi, da ta izrek Badenijev zabeležimo tudi v nemškem izvirniku v večni spomin in za poznejšo rabo: „Die Regierung erkennt nicht einen Augenblick den Standpunkt der Gleichberechtigung und der Gleichwerthigkeit beider das Königreich Böhmen bewohnenden Nationalitäten“.

Grof Badeni se je torej postavil na stališče Čehov, na stališče pravice, na stališče onega temeljnega zakona avstrijskega, koji pozna le jednakopravne narode.

Ker pa si ne moremo misliti, da bi pravica in pametni nazori veljali le za sever države in ne tudi za jug, smemo zahtevati, da gosp. grof Badeni svoje ravnokar razvite nazore o jednakopravnosti na Češkem aplikuje tudi na naše slovenske, in še posebej na primorske, koroške in štajerske odnose. Kar velja tam gori, mora veljati tudi tu doli! Dolžnost je grofu Badeniju, da se svojo avtoriteto in z aparatom vladne uprave dovede toliko italijanski del prebivalstva kolikor tudi svoje podrejene organe do spoznanja, da tudi v naših pokrajinah ni nobena narodnost predestinirana za nadvladje in da namišljena viša kultura ne daje nobeni narodnosti pravice, da bi smela vzkrati pravice drugi narodnosti. Pri nas pa tem manj, ker italijanska narodnost — ako poštujemo širše mase — faktično ne nadkriljuje našega prebivalstva v kulturnem pogledu. Pripoznano bodi, da imajo Italijani nekoliko več razumništva, to pa ne izvira iz večje kulturne veljavnosti Italijanov, ampak le iz žalostne uredbe našega šolstva. Ali temu oporekamo najodločneje — sklicevaje se na faktične odnose v deželi — da bi bila italijansko ljudstvo kulturno višje od našega. Ako je torej še samo na sebi in po duhu naših zakonov nedopustno tisto razlikovanje med jednakopravnostjo in jednakoveljavnostjo narodnosti, ako je torej nedopustno sklicevanje na večjo kulturo jednega naroda v ta namen, da se drugemu narodu kratijo politična in narodna prava: koliko bolj nedopustno je to pri nas, ko take višje kulture niti ni!!!

Sklicevaje se torej na izjavo, ki jo je podal grof Badeni dne 1. oktobra 1896. v poslanski zbornici na Dunaju, protestujemo tu glasno in slovesno zoper dosedanje prakso na Primorskem, s kojo se je jedni narodnosti v deželi pripisovala večja kulturna in gospodarska veljavana nego drugi in se je iz tega razlikovanja izvajala pravica italijanski narodnosti do političnega in narodnega nadvladja.

Duh avstrijskega temeljnega zakona govori tako, grof Badeni se je izjavil tako, in zato kličemo tudi mi vsem in na vseh straneh: v Avstriji poznamo le jednakopravne in jednakoveljavne narode!

Ali se smemo nadejati, da grof Badeni ne pozabi svojih lastnih besed od dne 1. oktobra 1896. v poslanski zbornici na Dunaju, ko nanese prilika tako, da mu bode govoriti o naših slovenskih odnosih?!

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 8. oktobra 1896.

Na občnem zboru društva „Sloga“ v Gorici, ki se je vršil dne 1. oktobra, so se vsprejele nastopne resolucije, koje je utemeljil in predčital tajnik društva, gosp. Andrej Gabršček:

I.

Občni zbor „Slovenskega narodno-političnega društva „Sloga“ sprejema z obžalovanjem na zna-

nje, da slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Gorici še vedno dopisuje županstvu v nemškem, torej nedeželnem jeziku, dasi je ves polit. okraj slovenski, izvzemši županijsko Ločnik z mešanim prebivalstvom, — in to kljub jasni obljubi, dani na prošnjo vipavskih županov. S toliko večjim obžalovanjem in presenečenjem pa sprejema na znanje novico, da isto c. kr. okrajno glavarstvo nalaga našim županstvom, ki so itak preobložena s posli izročene področja, naj prevajajo strankam na slovenski jezik laške dopise okrajne bolniške blagajne, namesto da bi bilo jasno in odločno poučilo gospode uradnike blagajne, kakoršne so njih dolžnosti do slovenskega občinstva. — Nalaga se prihodnjemu odboru, da protestuje s predložitvijo te resolucije pri visoki vladi proti takemu ravnanju c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici in da prosi, naj se enkrat za vselej naredi konec takim odnosom v deželi.

II.

Občni zbor S. n. p. d. „Sloga“ v Gorici dne 1. okt. 1896. izraža svojo nejevoljo, da visoko c. kr. pravosodno ministerstvo ni ničesa ukrenilo kljub mnogim z dokazi podprtim pritožbam od vseh strani naše dežele in kljub interpelaciji naših velespoštovanih gg. državnih poslancev proti nezakonito sestavljenemu letnemu imeniku porotnikov. Protestuje proti temu, da komisija pri okrožnem sodišču, ki sestavlja porotni imenik, odklanja celó take Slovence, ki poznajo oba deželna jezika, a sprejema take Italijane, ki razumejo le svoj jezik, kar je v največjem nasprotju s §. 9. zakona o porotah. Protestuje dalje proti dejstvu, da se pošiljajo v deželo še vedno taki uradniki, zlasti načelniki uradov, ki niso večji deželnim jezikom, kakor se je zgodilo v najnovejšem času z imenovanjem državnega pravdnika v Gorici, ki faktično ne umeje jezika dveh tretjin prebivalstva v deželi, če tudi ima morda v dokaz takega znanja kako spričevalo, ki je v nasprotju z resnico. Nalaga se prihodnjemu odboru, naj sporoči občo nejevoljo slovenskega naroda v deželi ministerstvom predsedniku Nj. vzvišenosti grofu Badeniju, ki je zapisal pravično vladanje na svojo zastavo, torej tudi pravično postopanje z nami Slovenci na polju sodne uprave in zahteva, da se izvršuje tudi gledé na nas zlato geslo:

Justitia regnorum fundamentum!“

III.

Občni zbor „S. n. p. d. „Sloga“ protestuje proti temu, da mestno županstvo v Gorici uraduje izključno v italijanskem jeziku, zlasti v izročnem področju, kar ima posebno v vojaških rečeh čisto slabe posledice. Prihodnjemu odboru se nalaga, da naznani to resolucijo vis. ministerstvu za notranje posle in zahteva, naj vlada sanaprej strogo pazi na to, da bo tudi sl. županstvo v Gorici vršilo čl. 19. d. t. z., t. j. da bo uradovalo s Slovenci v slovenskem jeziku in da bo izdajalo vse oglase, ki so namenjeni za občinstvo, v obeh deželnih jezikih.

Občni zbor je večkrat pritrdil govorniku in naposled soglasno potrdil resolucije.

Prešlo se je k volitvi; na predlog se je volilo z vsklikom. Č. g. kaplan Guzelj je predlagal naslednje gospode: Dr. Anton Gregorič (predsednik), Alfred grof Coronini, Anton Fon, tiskar Andrej Gabršček, nadučitelj v. p. in posestnik Valentin Kancler, vikar Josip Mašera, dež. odbornik dr. Henrik Tuma, župnik Blazij Grča, dr. Aleksij Rojic in prof. bogosl. dr. Fran Žigon kot odbornike. — Kot namestnike pa je predlagal gg.: župnik Lovro Juvandič v Dornbergu, posestnik Jož. Klanjšček v St. Ferjanu, župan Anton Mozečič v Solkanu, dež. poslanec Anton Muha v Lokvah in nadučitelj Miha Zega v Kanalu. — Navzoči učitelji so želeli še posebej jednega zastopnika v odboru; predlagali so mesto g. Fona — g. Tomaža Juga, nadučitelja in posestnika v Solkanu. Predlagatelj č. g. Guzelj se ujema s to spremembo in izvolitev se je potrdila s soglasnim vspehom.

Po „Soči“.

Izvolitev dra. Šušteršiča. Zadnji „Prim. List“ piše:

„Državnozborna volitev na Kranjskem na mesto ranjkega kan. Kluna se je vršila predvečernim. Izvoljen je s 168 glasovi dr. Ivan Šušteršič. Dr. Gregorič je dobil 102 glasov. S tem je končana ljuta volitvena borba. Akopraj je ta borba trajala malo časa, pojasnila nam je vendar marsikaj. Pridobljene izkušnje naj bi nas izbrihtale

in — zedinile. Mi smo prepričani, da tukaj nas niso delila načela. Čudno se nam je zdelo, da se proti dr. Šušteršiču povdarja krščansko-socialno stališče. Ne stoji dr. Šušteršič na podlagi katoliškega shoda? Ali sploh more še slovenskemu katoliškemu poslanecule na misel priti, da bi ne izpoznaval krščansko-socialnih načel?

Upamo, da reč se kmalu poravnava in da se vsi združimo v boj proti umirajočemu slovenskemu liberalizmu, pa njegovemu dediču — socialni demokraciji!“

„Primorski List“ je stavil tu nekoliko vprašanj na način, kakor da bi bil ugoden odgovor umeven sam ob sebi.

Kakor so krogi, zbirajoči se okolo „Prim. Lista“, neizprosno strogi, kadar sodijo o nas „radikalci“, tako mili in blagi so, kadar sodijo o žalostnih stvareh v lastnem taboru. To je sicer že utemeljeno v človeški naravi, vendar pa je čudno, da ljudje, ki sicer po trikrat na dan prisezajo na svoja načela, skačejo toli lahkonoogo okoli in preko načel, kadar — potreba tako nanese.

Kako so vendar še nedavno temu obsojali „klunovanje“ in „oportunizem“ in kako so proslavljali krščansko-socialni program kakor čudotvorno sredstvo za vse bolečine sedanje človeške družbe! Po strogosti njih besed bi bili morali soditi, da ga ni odpuščenja enemu, ki bi se drzno pregrešil proti jedni sami pičici omenjenega programa. In glej sedaj: ne privoščajo le milostne sodbe, ampak niti misliti si ne morejo kaj slabega o možu, ki je bil ravnokar izvoljen kakor protikandidat krščansko-socialnemu kandidatu in ki je takoj zatem vstopil v klub, kojega so opetovano obsojali isti goriški krogi ter ga označevali kakor središče nesrečnega oportunizma in „klunovanja“ in koji klub je vodil uprav srđito borbo zoper iste krščanske socialiste, kojih najnavdušenejši somišljeniki so isti goriški krogi — izvzemši one slučaje, ko morajo biti zadovoljni z onim, ki je podrl na volišču — krščanskega socialista!

To se imenuje na Slovenskem „zvestoba do načel“, taki sti na Slovenskem iskrenost in doslednost!

Gosp. dr. Šušteršič je vstopil v Hohenwartov klub. S tem nas seveda ni presenetil. Saj to je menda jedina pozitivna točka v programu, na kojega podlagi je bil izvoljen, da mora vstopiti v ta klub in potem — če le mogoče — se že še primakne bolj k Dipauliju in družbi. Glavna pa je ta: kolikor le mogoče daleč od dolžnosti slovenskega narodnega zastopnika! Tako hote oni, ki so dr. Šušteršiču potom pobožnega ljudstva slovenskega poverili državnozborni mandat.

Siroti Luginja in Gregorič pa naj le govorita, kar jima drago in kolikor jima drago, o potrebi zloznega postopanja vseh slovenskih in hrvatskih poslancev! Dr. Šušteršič vé to bolje — čemu bi pa bila „slava“, ki je že donela državnemu poslancu Šušteršiču?! —, njega zaplečniki pa še najboljše.

Na vse zadnje se tudi na narodu slovenskemu izpolnjuje le stara resnica: take poslance ima, kakoršnih — zaslužil!

Deželnozbornske volitve na Gorenjem Avstrijskem. Včeraj je volilo veleposestvo po — sklenjenem kompromisu. Vzvoljenih je osem konservativcev in dva liberalca. Ta izhod znači precejšen udarec za nemško levico. Javna tajna je bila namreč, da znači kompromis med liberalnim in konservativnim veleposestvom le približanje prvega poslednjemu. Tudi liberalci so slutili to, zato so njih glasila delala z vso silo proti kompromisu, kakor se vidi brez vspeha. Stvar ni samo zgornje-avstrijsko-lokalnega pomena. Kajti liberalni veleposestniki te pokrajine so stavili pogoj, da temu kompromisu pritrde tudi njih vrstniki v Nižji Avstriji. In ker se je volilo po kompromisu, soditi je, da so pritrčili tudi ti poslednji; po takem ta kompromis znači nekako odpoved na liberalno stranko od strani veleposestva obeh omenjenih pokrajin.

K položaju. Je bilo najbrže vendar-le pravo naše označenje političkega položaja. Včeraj so vesti govorile o nastali krizi, o groznjah nemških liberalcev, o stiskah grofa Badenija itd. Danes je že potihnil vihar. Zjedinjena levica sicer ropota še nekoliko,

Dalje v prilogi.

toda radi tega se ne treba vznemirjati grofu Badeniju. Saj javlja najnovejše poročilo, da so vsi drugi klubi sklenili, pobriniti se za to, kar so hoteli prepričati liberalci: za razpravo o proračunu namreč. Napenjanja nemške levice so nmevna: prikupiti se hoče volicem. Ali kakor rečeno: po našnjih poročilih ne kaže, da bi se jej posrečil nje najnoveji manever. Vsakako bi bila to britka ironija, ako bi grofa Badenija strmoglavila stranka, ki sama umira.

Predsednik poljskega kluba v poslanski zbornici, Zaleski, je odstopil. Kdo pride na njegovo mesto, je brez pomena, ker vemo, da v vseh slučajih ostaneta ista disciplina in ista taktika tega kluba.

Za slogo na — Hrvatskem. Včeraj nam je došel v roko proglas — anonimen —, v kojem pozivlja „četa“ vse hrvatske rodoljube: na slogo, na spravo!

Ta proglas pripoveduje, kako le od Madjarov in Nemcev podkupljeni dražljivci zavajajo narod, hujskajo jednega proti drugemu, brata proti bratu. Nerazsodnemu ljudstvu ubijajo v glavo raznolike neumnosti, kojim veruje ljudstvo in potem — mrzi poštene voditelje naroda. Pritepeni tujinec se šopiri tu kakor da je doma in na svojem; redi se ob muki naroda, vara narod, nosi denar iz dežele. Naravno je torej, da postajajo Hrvatje siromašnejši sleherni dan.

Tako sliko razvija oni proglas o položaju Hrvatske; potem pa odgovarja na vprašanje: Kdo je kriv na tem?

Kriva je sama strankarska strast. Sleherni rodoljub bi hotel kazati, kako on bolje želi narodu. Navihani tujinec pa izkorišča to in bodri pojedince na strankarske prepire. Iz teh pa se poraja mržnja in vse zlo. Saj pravi že narodni pregovor: Kjer se dva koljeta, tam je tretjemu najboljše!

Dve glavni stranki sti, ki se upirata sedanjemu madjaronskemu sistemu; ali bolj nego se upirati sistemu, se koljeti — med seboj. Obe stranki hočeta dobro narodu: jedna zmernim diplomatskim potom, druga odločnim postopanjem. Vse to je lepo in dobro. Ali ni ta, ni ona stranka ne more ničesar storiti sama za-se, ker s prepriro slabiti jedna drugo. Tako naj le pričakuje narod svobode, ne dočaka je nikdar!

Vsakdo, ki ima kaj čutstva in ljubezni do naroda, ne more drugače gledati na ta domači prepir, nego se studom. Zjedinimo se — tako vsklika proglas — da zmagamo lahko, potem se nasprotnik niti ne bode drznil spuščati se v borbo z nami.

Ljudje so ustvarili zakone, a ne zokoni ljudi. Ko bomo torej svoji, odločimo se-le, koji način je bolji in koristnejši in na kojem temelju naj se dela. Potem se ne bode več gonil narod hrvatski kakor nema živina na razne madjarske slavnosti. Potem ne bodo gospodarili ljudje, ki so — bič Hrvatom.

Proglas kliče voditeljem: usmilit se ubozege naroda, zložite se v imenu Božjem! Narod bi hotel videti vaših činov, uživati bi hotel plod mnogoletne borbe, a vi ga se svojim preprirom pehate v brezno nadlog, da — zgublja nado, da obupava.

Usmilite se, zadosti je bila prepira! Ne prepirajte se za ime! Imenujte se „stranka hrvatskega odrešenja!“ Narod je beden in lačen, hotel bi pa jesti in — živeti. Pomagajte nam do kruha se svojo zlogo!

Prebacivanja morajo ponehati. Le zlobnik in neprijatelj naroda more biti v sedanjem času zoper slogo. S protivniki sloge hočemo postopati najstrožje, kajti dogorelo nam je že do nohtov.

Naprej bratje, zjedinimo se za prihodnje volitve! Naprej proti jednemu in istemu cilju: do svobode naroda hrvatskega! Potem nam posije solnce svobode in zadovoljstva.

To je jedro omenjenega proglasa. Proglas je anonimen. Ali anonimen gori, anonimen doli: pisala ga je rodoljubna roka, a narekovala ga je plemenita, vzvišena, idealna ljubav do domovine. Tudi nam je viharo vibriralo v duši, ko smo čitali ta proglas, saj je kakor nalašč spisan tudi za naše slovenske razmere. Tudi pri nas je tuji vpliv zasejal seme prepira, toda pri nas dela neslovenski vpliv ovire sporazumljenju, tudi pri nas je nezmisljen

boj med obema strankama, tudi pri nas se rojaki koljejo med seboj, mesto da bi oponovali nasprotniku.

Zato kličemo i mi slovenskim rodoljubom z ozirom na gori načrtani proglas: Fiat applicatio!

Tudi naše javno menenje se mora dvigniti v obsodbo onih, ki ne hote sprave; tudi mi kličemo slovenskim rodoljubom: Usmilite se naroda!

Črnogorska Velika vojvodina? Iz Rima javljajo: Glasi se, da bo prihodnje leto, povodom slavljenja jubileja dinastije Petrovič-Njegoš, povišana Črnagora v Veliko vojvodino. Provročiteljica temu povišanju da je Rusija, a ostale države da so pristale v to.

Različne vesti.

Imendan Njegovega Veličanstva, cesarja Frana Josipa. Ko dospe te vrstice v roke našim čitateljem, združena bodo srca avstrijskih podanikov v proslavo jednega tistih dinastijskih praznikov, ki so v nas najkrajše dinastijska tradicija in ki se proslavljajo v nas tako jednodušno in tako iskrenostjo, kakor nikjer drugod. Kar bo zvenelo jutri v srcih milijonov zvestih podanikov, odmevaj tudi na tem mestu: **Bog nam ohrani in Bog blagoslovi očeta svojih podanikov, Njegovo Veličanstvo cesarja Frana Josipa!**

Osebnost. Včeraj je došel v Trst novomenovani obrtni nadzornik inženir D. Coglievina. (Coglievina je bil doslej tajnik obrtnega nadzorništva v Gradcu. Ured.)

Skromni vprašnji do veleč. gosp. župnika Jurca. Iz Rojana nam pišejo: Veleč. gosp. župnik je minole nedelje zopet govoril na leci o neprijetnih odnosajih, obstoječih med njim in njegovimi župljani. Minole nedelje nas je zopet apostrofal „Vi Rojančani“ s tistim pri njem že navadnim povdankom, iz katerega zveni kaj razločno — da nas nima rad.

Pustimo na strani vprašanje, ali je in v koliko gosp. župnik sam provzročil to neprijazno razmerje, a vprašati moramo veleč. g. župnika: ali bi ne bil že skrajni čas, da bi g. župnik nehal govoriti na leci — o samem sebi?!

Sedaj pa še jedno. „Edinost“ je že omenila, da je bila naša župnija povabljena na procesijo žalostne Matere Božje. To vest treba popraviti v toliko, da farani niso prav nič znali o tem vabilu. Gosp. župnik je sicer v nedeljo po veliki maši pred cerkvijo osebno delil neke lističe, kojih vsebine pa nismo mogli znati, ker so bili sestavljeni — le v italijanskem jeziku. Zato se glasi naše drugo vprašanje: Ali je veleč. g. župnik Jurca že na tem stališču, da Slovencev sploh ni v Rojanu?!

Pustivši na strani vprašanje, da-li je sploh dostojno ugleda jednega župnika, da se sam peča z delanjem listkov na ulici, prosili bi vendar jasnega odgovora na gornji vprašnji.

Zápoznala razsvetljava. Iz Rojana nam pišejo: V svojem poročilu o procesiji minole nedelje ste omenili, da je bil ves Rojan razsvetljen, in le jedna hiša da ni bila, kakor so vam sporočili od tam. Dostavili ste tudi, da se Vam skoro neverjetno zdi, da bi bila ona vest resnična.

Danes Vam lahko povemo, koliko resnice je bilo na oni vesti. Ko je bil že razsvetljen ves Rojan, bila je še vedno temna jedna lepših hiš. Ta hiša je bila — naše župnišče. Še le potem, ko je neki mimoidoči in med najspoštovaneje farane prištevajoči se posestnik opozoril na ta nedostatek, razsvetlila so se tudi okna našega župnišča.

Vemo, da so bili stanovniki župnišča v mestu pri procesiji in da so se nekoliko pozneje vrnili domov. Vendar pa menimo, da bi se bilo lahko preskrbelo na ta ali oni način, da bi bilo župnišče prednjačilo z lepim izgledom.

Boje se vsake stvari. Kdor ima slabo vest, se boji tudi svoje lastne sence. Stranka, ki se brani in vzdržuje le ob umetnih odnosajih, se plaši pred vsako sapico, ki utegne popihnuti, ali je morda popihnila po političkem pozorišču. Sleherni zakon, ki se pojavlja v parlamentu — in naj je isti le socijalne ali gospodarske naravi — presoja ona le se stališča svoje političke ekzistencije. Boji se vsake sapice, ker ve, da je nje življenje umetno, in da jej torej more škoditi sleherni prememba.

Tako je z našo italijansko stranko. Ona go-

spodari v deželi, toda nje gospodstvo je umetno, ker ni opravičeno po obstoječih odnosajih. Tako tudi ona ugiblje ob vsakem dogodku, kako bo isti uplival na nje strankarsko stališče; zanjo je povsem podrejeno vprašanje, da li bo n. pr. koji zakon ustrezal svojemu namenu in ali bo res pospeševal javno korist.

Tudi zakon o domovinstvu, ki pride brzkone kmalu na vrsto v poslanski zbornici, sodi in presoja italijanska stranka le se svojega strankarskega stališča in skrbé le za svojo gospodstvo v Trstu. Želja po premembi zakona o domovinstvu je bila malone splošna, kajti krivica, ki so jo morale trpeti občine po deželi vsled sedanjih zakonskih določil, je bila velika, in bremena, ki so jih morale nositi, neznosna. V mestu je zgubil mož vse svoje življenske sile, v mestu je plodil promet z delom svojih rok, v mestu je osivel. Ker pa je pristojen v kojoj malo občino, vzeti mora ista na svoje rame njega — ko je postal nezmožen za delo — in njegovo družino: bodisi da jih mora rediti ali da more plačevati zanje bolniške stroške.

Umevna je torej želja prebivalstva po deželi, po spremembi omenjenega zakona; istotako umevno pa je, da se velika mesta boje tega zakona, ker bodo morala skrbeti za marsikoga, kojega so dosedaj metala na rame kmečkih občin.

Tudi mestu tržaškemu ne bi nikdo štel v zlo, da hoče braniti svojo kožo. Smešno pa je prizadevanje „Piccola“, da bi spremembi zakona pritisnil nekak politički pečat, češ, da se bo po tej sprembi kršila avtonomija občin. To ni res, ker ob tem vprašanju si stoje nasproti občine proti občinam, male proti velikim. Male žele spremembe, velike je ne žele; vprašanje o avtonomiji občin nima tu nikakega posla. „Il Piccolo“ peče to, da bo politična oblast lahko prigovarjala odlokom občine in iz tega izvaja kršenje avtonomije. Ali mi vemo, da to otepanje „Piccolovo“ ne izvira le iz skrbi za avtonomijo, ampak iz skrbí, da tržaška občina ne bi mogla po svoji volji odrekati domovinstva svojim — slovenskim stanovnikom.

V tem grmu tiči politički zajec; boje se, da pride slovenski živelj do večje veljave v občini. To nam pove posebno jasno v zaključku svojega članka od dne 27. septembra: ko izraža bojazen, da zadobe „ptujci“ nedovoljen upliv na občinske stvari.

Še jasneje pa govori v naslednji številki, kjer podaja nekoliko statistike. Pravi, da v Trstu živi nad 61.730 taci „tujcev“, koji da so skoro sami „miserabili“. Po takem bi bilo tu le 71.140 oseb, ki imajo domovinsko pravo in niso „miserabili“. Nočemo zgubljati tu besed, da bi primerno ožigosali „Piccolovo“ nesramnost, s kojoj žali in zasramuje polovico prebivalstva. Ni vredno, ker njega blato ne more doseči — nikogar! Konstatujemo pa, da psuje te „tujce“ avstrijske podanike zato, ker ve, da od te polovice so dobre tri četrtine Slovani. V tem psovanju je izraženo torej priznanje, da je Trst blizu po polovici slovensko mesto.

Vemo, da novi zakon naloži velika bremena velikim občinam; toda pomisliti je na drugi strani, kolika bremena so morale nositi male občine še bolj po krivici. One so morale nositi breme za ljudij, od kojih niso imele nikdar nikakih koristij in jih niso poznale niti po licu, dočim se velikim občinam pomnože stroški — ako se premeni zakon o domovinstvu — za take ljudi, ki žive v njih in ki so kakor konsumenti Bog zna koliko let prispevale za njih potrebščine. To treba pomisliti.

Vendar — kakor rečeno — zamerimo „Piccolu“, ker mu ni toliko za gmotno stran tega vprašanja, ampak se le boji „tujcev“, ker ve, da je gospodarstvo njega zaplečnikov le umetna rastlina, kojoj lahko pomori vsaka sapica.

Tudi to vprašanje sodijo naši liberalni gospodarji se strankarskega in narodno-politiškega stališča. Saj smo rekli že gori: kdor ima slabo vest, se boji tudi svoje sence!

Mestni svet tržaški. Kakor objavljeno, bila je sinoči XXV. letošnja javna seja našega občinskega zastopa. Predsedoval je župan dr. Pitteri, prisotnih je bilo 35 svetovalcev.

Zapisnik prejšnje seje je zbor odobril brez pripombe, zatem pa je župan priobčil, da mu je došla spomenica tukajšnje zdravniške zbornice. V tej spomenici je rečeno, da je zdravniška zbornica sklenila v svoji seji dne 28. m. m. naprositi mestni

svét, naj se isti iz zdravstvenih oziróv požuri z vsimi možnimi sredstvi za rešitev vodovodnega vprašanja.

Zatem je zbor izvolil namesto odstopivšega nov odsek za preskrbljenje vode. Izvoljeni so: Artelli, Banelli, Boccardi, Liebman, Schellandar, in Schiavoni. Dvomimo pa, da bi ta nova izvolitev le za las povspešila naše vodovodno vprašanje.

Svetovalec Dompieri je zatem poročal o vspehu proučevanja vodovodnega načrta inženirjev P. in R. Schmick. Svetovalci Dompieri, Banelli in Schiavoni so namreč dobili nalog od mestne delegacije, da se posvetujejo z inženirji Schmick. Dompieri je omenil konferenco, ki so jo imeli omenjeni trije svetovalci s starejšim Schmickom in je povdaril, da je bil opis načrta izročen ravnatelju občinskega tehniškega urada, ki je bil prisoten na konferenci. Načrt se ozira samo na studence blizu Planine, ki leže 455 m. nad morjem in so oddaljeni od Trsta kakih 40 kilometrov ter bi dajali (celó o suši) do 150 kubičnih metrov dobre vode na dan. V ostalem priporoča poročilo ta načrt kakor zelo primeren, prikladniši, nego načrt za vodovod Bistrica-Reka.

O tem poročilu se je vnela živahna razprava, ki je trajala preko poldrugo uro. Jeden del govornikov je bil za to, da se poročilo izroči novemu odseku za preskrbljenje vode, odnosno hidravliškemu odseku, ki se ima zasnovati, drugi pa so bili menenja, da naj se stvar, stoječa na dnevnem redu, reši jednostavno, ne da bi se jo izročalo še komisijam v proučevanje. Slednjič se je glasovalo o tehle dveh predlogih: I. Predlog Ventura-Combi, ki zahteva, da naj se poročilo izroči komisiji, katera, proučujé način o razpisu tehniško-hidravliškega natečaja, se ne bode smela ozirati le na načrt Bistrica-Reka, ampak na vse načrte, predložene mestnemu svétu.

II. Predlog Benussi, ki zahteva, da se imajo proučevanja omejiti izključno le na načrt Bistrica-Reka.

Ta predlog je dobil samo 13 glasov, je torej propadel, v tem ko je bil predlog Ventura-Combi vsprejet z 22 glasovi.

Ostale točke dnevnega reda so bile odložene na prihodnjič. Župan je zaključil sejo ob 9. uri.

Izlet „Tržaškega Sokola“ v sv. Križ. Opozorjamo še enkrat, da vlak odide ob 3. uri popoldne in da se povrne iz Nabrežine ob 11. uri zvečer. Tudi na to naj bodo opozorjeni še enkrat vsi tržaški izletniki, da naj se nikar ne odpeljejo v Nabrežino s kojim drugim vlakom, kajti za povrnitev ne bi imeli primerne vlaka.

Tudi včeraj so nam došla poročila toliko iz sv. Križa samega, kolikor iz ostale okolice, po kojih smemo soditi, da bo jutrnji izlet tak, kakoršnih je imelo to društvo le malo do sedaj.

Na današnji oglas zaloge šivalnih strojev in koles gosp. Ant. Nechronija opozorjamo vse naše čitatelje. Oboje vrste stroji so iz slovanskih tovarn, zbok česar priporočamo to zalogo.

Služba slug. C. kr. finančno ravnateljstvo v Trstu razpisuje službo uradnega sluga. Plača iznaša 300 gld., doklada aktivnosti 175 gld. na leto. Uradna obleka. Prošnje do 15. novembra t. l.

Ob vsaki priliki skušajo naši Italijani škodovati ugledu in koristim slovenskega naroda, bodisi s političnega, bodisi s kulturnega stališča, da, niti našim gospodarskim napravam in zavodom ne prizanašajo več, in trosijo o njih laži, katerih jim pameten človek itak ne veruje, pač pa lahko begajo nerazsodno maso naroda. Sosebno pa jim je banka „Slavija“ trin v peti, in najrajše bi jo kar uničili. Pripovedujé o nji najneumnejše laži, posebno razširjajo vest, da „Slavija“ ne izplačuje redno odškodnin, da, celó, da jih sploh ne izplačuje, samo da bi s to pretvezo in lažjo odvrčali ljudi od nje. Kako neosnovane in podle pa so take govorice, dokazala je banka „Slavija“ že neštivilnokrat; in zopet v novi o požaru v Žumeškem in Motovunskem okraji, kjer je napravil požar štrim gospodarjem veliko škode. Dasi trije zavarovanci, ki so bili zavarovani proti obligacijam, niso plačali niti vinarja zavarovalnine, vendar jim je banka „Slavija“ likvidovala škode v popolnem znesku v njih največjo zadovoljnost in hvaležnost in je tako korenito zavrnila zlobna očitanja naših nasprotnikov. Vsled tega kulantnega postopanja „Slavije“ napram svojim zavarovancem, priporočamo tudi mi se svoje strani banko „Slavijo“ kar

najtopleje našim zavednim gospodarjem po Istri, da se oni, ki še niso zavarovani, zavarujejo pri nji, tisti gospodarji pa, ki so zavarovani pri židovskih ali italijanskih društvih, odpovedó naj svoja zavarovanja po preteku zavarovalne dobe pri dotičnih zavarovalnicah, in se zateko v okrilje „Slavije“, ki je vredna vsega njih zaupanja.

Doneski za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu: Flenčkajnerji sa nabrali 19. septembra 1 krono 30 stot. in 26. septembra 2 kroni; tarokisti v Ricmanjih so darovali 1 krono 20 stot. in g. Oskar grof Christalnig, grajščak v Podgori na Koroškem, je daroval 2 kroni, ker je bil obdarovan s knjižico Hostnikovo „Je-li vse prastarina“. V gostilni g. Babiča se je nabralo 94 stot., g. Luka Seražin je dodal 2 kroni, ker je g. Andrejčič dobro napravil sesalko za vodnjak in g. Babič je dodal 1 krono. V krčmi g. Ščuke pri Sv. Ivanu se je nabralo med člani pevskega društva „Kolo“ 3 krone 40 stot., g. I. Zadnik je dodal 2 kroni v znamenje protesta zoper grdi čin, dogodivši se v Lošinju. Med tržaško-okoličanskimi kulturalnosci, tužno poslavljajčimi se od starega refoška v Bazovici v gostilni pri „Lipi“, nabrala je gč. Olga Urbančičeva 4 krone 20 stotink.

Nevarno grozdje. V severni Italiji so kmetje letos jako marljivo posipali grozdje z bakreno galico, hoté obvarovati je peronospora. Ta bakrena galica drži se dozorelega grozdja in zato je treba vence pred uživanjem grozdja dobro izprati, kajti drugače provzroča tako grozdje bolečine in bolezni v želodcu, da, niti to ni izključeno, da se človek zastrupi nehoté. Tako se je dogodilo te dni v neki vasi blizu Genove. Neka obitelj je jedla neoprano grozdje in vsa obitelj — pet oseb — je umrla zastrupljena! Uvažiti je torej opomin: grozdje je treba dobro izprati pred užitkom, kajti umevno je, da se niso samo v gornji Italiji skušali z bakreno galico ubraniti peronospora!

„Tržaško podporno in bralno društvo“ nannanja vsem svojim čestitim članom, da v nedeljo dne 4. oktobra 1896. pričnejo zopet navadne plesne vaje. Ustop je dovoljen samo onim moškim članom, kateri plačajo ustopnino v znesku 20 nč. Družabnice so pa oproščene ustopnine.

Roman iz dóbe italijanske - abesinske vojne. V Genovi se je dogodil ta-le zanimivi slučaj: Človek, imenom Bolognina, se je poročil z jako lepo mlado žensko. Toda malo časa je trajalo njiu življenje v zakonu, kajti mož je moral iti v vojno zoper Abesinijo. V strašni bitki pri Aba Garimi si je rešil življenje, a par tednov pozneje došla mu e z doma vest, da se mu je usmrtila žena od velike žalosti, ko je bila čula, da je padel v vojni. To je žalostnega moža sklonilo povsem in, ko se je zvršila vojna in se je vrnil v Italijo, ni šel v Genovo, ker se je bal britkih spominov, ampak podal se je v Cagliari k svojim roditeljem, da na koji način pozabi na svojo nesrečo. A vrnivši se pozneje v Genovo je doznal, da se njega žena ni usmrtila, pač pa da se je — omožila, doznavša, da ji je mož padel v vojni. Žena pa je odpotovala z novim svojim možem, ne zna se kam. Ta vest siromaku ni dala miru in neumornemu poizvedovanju se je posrečilo doznati, da stanuje žena v nekem selu ne daleč od Genove. Napotil se je takoj tje. Veliko je bilo veselje žene, — a kdo zna, je-li odkritosrčno? — ko je objela svojega moža, o katerem je mislila, da trohni daleč tam v Abesiniji! — Drugi mož je izginol brez sledu. Pobegnil je, kajti on je obvestil ženo, da ji je mož padel v bitki in zajedno sporočil možu, da se je žena usmrtila, in to je storil le iz grešnega namena, da poroči že poročeno ženo, v kojoj je bil zaljubljen. Žena se je vrnila s prvim možem v Genovo.

O poroki italijanskega kraljeviča. Italijanski prestolonaslednik odpotuje jutri iz Florence v Brindisi, kjer se vkrcá na ladijo „Savoja“, koja zatem odplovi v Bar. Princa bodo spremljali njegov pobočnik general Terzaghi, major Algozzini in kapiten Merli. Potovanje bode privatnega značaja, toda izkrcanje bode oficijelno. Parnik „Savoja“ je urejen tako, da vsprejme vso črnogorsko obitelj. Jedna divizija rezervne vojne eskadre, pod poveljstvo vojvode od Genove, bode spremljala parnik „Savoja“ z zaročencema na potu iz Bara v Italijo. Povodom poroke delile se bodo izdatne podpore med ranjene izza vojne v Afriki.

Sodnijsko. 24-letni čevljar Alojzij Vecchiet (Vekjet), policiji in sodišču dobro znana oseba, je dobil včeraj zaradi javnega nasilstva in žaljenja stražarjev 14 mesecev težke ječe. Vekjet se je upri stražarjem, ki so ga zasačili po noči v starem mestu in ga hoteli zaradi tega odvesti v zapor, kajti Vekjet je pod policijskim nadzorstvom in mora biti torej ob 9. uri zvečer doma.

42-letna Teodora Novella iz Pulja, prodajalka „Il Piccola“, je bila obsojena na 20 gld. globe, odnosno 4 dni zapora, ker je skrila 20 iztisov zaplenjene številke lista „Il Piccolo della Sera“, hoté prodati jih.

Najnovejše vesti.

Trst 3. Upokojenemu dvornemu svetniku tuk namestništva, pl. Reya, dogodila se je danes huda nesreča. Na velikem trgu ga je povozil neki voznik in poškodoval tako, da se je bati za njegovo življenje.

Prag 3. Položenje v vsem območju štrajka je normalno. Danes je šlo 1618 delavcev več na delo. Včeraj in danes so zaprli 10 oseb radi javnega nasilstva.

Belgrad 2. Skupščina je sklicana na dan 17. t. m. v redno zasedanje.

Sredec 2. Črnogorski minister za vnanje stvari, Vuković, se je ustavil tu na potu iz Carjagrada.

Balmoral 2. Danes sta šla ruski car in vojvoda Conaught na lov na jelene. Vreme je lepo.

Pariz 2. V čast voditelju ruskega ministerstva za vnanje stvari, Šiškinu, je priredil minister Hanotaux obed, kojega so se udeležili vsi ministri in poslaniki.

Pariz 2. Z ozirom na slavnosti, ki se prirede povodom prihoda carjevega, ostane zaprta borza o produktih dne 5., 6. in 7. t. m.

Trgovinske brojavke in vesti.

Budimpešta. Pšenica za jeson 7-22 7-23 Pšenica za spomlad 1896 7-45 do 7-46 —. Oves za jeson 5-74—5-76 ki za jeson 6-19—6-20 Koruza za sept-okt. —. —. —.

Pšenica nova od 78 kil. f. 7-25—7-30 od 79 kilo. 7-35—7-40, od 80 kil. f. 7-40—7-45 od 81. kil. f. 7-50 7-55, od 82 kil. for. —. —. —. Jedmen 5-20—8— prosa 5-65—6—.

Pšenica. Dobro povpraševanje in ponudbe obilno. Prodaja 40.000 m. st. 5 nč. ceneje. Vreme: lepo.

Praga. Neračunirani slatkor for. 12-15, oktober-december 12-22 mirno

Havre. Kava Santos good average za oktober 59-25 za februar 58-50

Praga. Centrifugal novi, postavljene v Trst s carino vred. odpadljatav precej f. 84-75 —. —. —. —. —. —. Četvorni 58 —. —. —. V glavah sodih 39 —. —. —.

Hamburg. Santos good average za oktober 47-75 za december 48-50. za marc 1897. f. 48-75. Trdno

Dunajska borza 2. oktobra 1896.

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	101.35	101.35
„ „ v srobru	101.50	101.45
Avstrijska renta v slatu	122.86	125.80
„ „ v kronah	101.20	101.20
Kreditne akcije	371.10	371.00
London 10 Let.	119.70	119.70
Napoleoni	9.53	9.53 1/2
20 mark	11.73	11.73
100 ital	41.45	41.45

Zahvala.

O priliki moje sedemdesetletnice sem prejel iz vseh krajev naše Slovenije toliko čestitek in prijateljskih pozdravov, da mi ni mogoče, kakor bi rad, izreči vsem posamezno svoje srčne zahvale. Naj storim to tem javnim potom in zakličem vsem iz dna srca: Lepa hvala Vam vsem; ohranite me še naprej v dobrohotnem spominu, kakor se hočem tudi jaz Vaše prijaznosti vedno hvaležno spominjati!

V Litiji, dne 1. oktobra 1896.

Luka Svetec,
c. k. notar.

Podpisani javljam, da ne prevzamem nobene odgovornosti za dolgove, ki bi jih naredila moja sinaha Ivana Brišček.

Barkovlje, 29. kimovca 1896.

Andrej Brišček.

ZELEZNISKI VOZNI RED.

a) **Državna železnica.** (Postaja pri sv. Andreja)
Od dne 1. junija 1896.

ODHOD:

6.30 predp. v Hrpelje, Ljubljano, na Dunaj, v Beljak.
8.35 „ v Hrpelje, Rovinj, Pulj.
4.40 popol. v Hrpelje, Divače in Pulj.
7.30 „ v Hrpelje (in od Hrpelje brzovlak v Pulj Divače, na Dunaj, v Beljak.)

Lokalni vlaki ob praznikih:

7.35 zjutraj v Hrpelje.
9.20 popol. v Divače.
4.20 „ v Boršt.

DOHOD:

8.05 predp. iz Ljubljane, Divače. Hrpelje.
9.50 „ iz Pulja, Rovinja.
11.15 „ iz Hrpelje, Ljubljane, Dunaja.
7.05 popol. iz Pulja, Ljubljane, Dunaja.
9.45 „ brzovlak iz Pulja, Rovinja, Dunaja, Beljaka Ljubljano.

Lokalna vlaka ob praznikih:

7.39 popol. iz Boršta.
9.35 „ popol. iz Divače.

Nanovejša pnevmatična kolesa

se zvonci, svetilnicami, zračnimi tlačilkami in z vsemi pripravami,
prodajajo se zdaj po znižanih cenah pri novo ustanovljeni tvrdki

Ant. Nehrony

➡ TRST, ulica Molino piccolo šte. 9, TRST ➡

Ta tvrdka ima generalna zastopstva
za Trst, Primorje in Dalmacijo prve češke tvornice koles „Optima“ in prve hrvatske tvornice koles „Croatia“

OPTIMA

CROATIA

Za vsako kolo se jamči 2 leti. Omenjena kolesa ni primerjati onim, katere ponujajo v časnikih dvomljive tovarne po nizkih cenah, ista temveč so zelo močna, lepa, lahka in trpežna. — Vsakemu kolesu doda se tiskan navod, kako je treba rabiti in v redu držati, kako se rabi orodje, in kako se vsakdo sam lahko nauči voziti v malo dneh in brez nevarnosti. — Naročbe se točno izvršujejo na vse kraje.

Ob jednom se prodajajo tudi šivalni stroji za obitelji in za rokodelce „Singer“ in „Howe“ po tako znižanih cenah, da se ni bati konkurence od nobene strani.

Važno za potnike!

Čistijo, popravljajo in hranijo se kolesa po prav nizkih cenah.

P. n. g.

Priporočam se sl. občinstvu in vozačem, posebno iz Trsta in iz okolice, za popravljanje koles in šivalnih strojev vsake vrste. V svoji delavnici imam izurjenega mehanika, ki bode vsacega postregel v popolno zadovoljstvo.

Za pouk v vožnji na kolesu so mi na razpolago najlepši in največi zaprti prostori v središču mesta. — Voziti se nauči lahko vsakdo v kratkem času jako malim troškom.

➡ Kupce koles nauči se brezplačno ➡

SINGER

HOWE

Telovadno društvo „Tržaški Sokol“
vabi na
VELIKI IZLET
katerega priredi
V SV. KRIŽ
v nedeljo 4. oktobra 1896.

Posebni vlak,
najet od društva za ta izlet, odide iz Trsta (južni kolodvor) ob 3. uri pop., se vrne iz Nabrežine ob 11. v noči.

RAZPORED:
1. Prihod ob 3^{1/2} uri pop. v Nabrežino in korakanje v sv. Križ z godbo. — 2. Vsprejem izletnikov v sv. Križu. — 3. Veselica na vrtu g. Frana Kokute: a) telovadba (svobodne vaje in vaje na drugo), b) godba in petje raznih okoliških društev, c) ples, d) Umeteljni ognji, e) Odhod iz sv. Križa v Nabrežino ob 10. uri zvečer z godbo in bengalično razsvetljavo.

Cena vožnje v Nabrežino in nazaj za osebo:
III. razred 50 nč., II. razred 80 nč. Ustopnina na veselico za osebo 20 nč. Ustopnina na ples plačajo samo plesalci za ves čas 50 nč., za posamezne plesce 10 nč. — Gosti dobro došli!

Dr. Venceslav Svoboda
zdravnik

Via delle Poste nuove š. 6
ordinira predpoludne od 11. do 1. pop.
popoludne „ 3. „ 4. „

Bratje Ribarić, izdelovalci oglja v sv. Petru, priporočajo svojo zalogo v Trstu: **Via Fondares št. 1, Piazza della Valle 2, via Madonna 2, Piazzetta Cordaiuoli 2.** z ušedom tudi v ulici **Torrente** po **najnižjih cenah.** Oglje I. kakovosti, karbonina, kok, drva na metre itd. Naročbe se spremljejo tudi z dopisnico.

Velika zaloga
sena in slame v omotih (balah),
ovsa in otrobov po najprimernejših cenah v
Via Scussa št. 3 in Via Goppa št. 4, palača Panfil.

Zaloga pohištva
trdke Alessandro Levi Minzi
Trst, Via Riborgo, 21 in Piazza Vecchia št. 2
Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov, lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal in vsakovrstnih slik. — Na zahtevanje ilustriran cenik zastoj in franko. Naročeno blago stavlja se parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

GORIŠKA TISKARNA
A. Gabršček

v Gorici. Gosposka ulica št. 9.
ima v zalogi vse tiskovine za županstva, šole, sodišča, cerkve itd. — Izdaje časopise:

„Soča“, tednik, cena glđ. 4.40.
„Primorec“, vsakih 14 dnij, cena 80 nvč.
„Slovanska knjižnica“, v mesečnih snopičih po 18 nč., naročnina za jedno leto glđ. 1.80. Doslej izšlo 54 snopičev.
„Knjižnica za mladino“, v trdo vezanih mesečnih snopičih po 25 nč., za naročnike 20 nč. Doslej izšlo 2 snopičev
V Trstu prodaja prve tri tobakarnar

M. Lavrenčič,
nasproti veliki vojašnici in tudi tobakarna Pipan v prehodu Ponte della Fabra, na kar opozarjamo Slovence v Trstu in okolici.

Ivan Turco
— Via Campanile št. 9, telefon N. 687 —
oddaja

belosvetlobne svetilke
s katerimi se ne boji nobene konkurence. Postavljenje na mesto z garancijo in v potrebi tudi popravke in čiščenje izvršuje brezplačno.

„Viktoria“
modernejše za gospe in deklice prodaja po nč. 50, 70, f. 1.—, 1.25, 1.30, 1.50, 1.80, 2.20, 2.60, 3.— in 4.20 in priporoča nove prispelo blago za moške in ženske, obleke in žimske suknje, volnene robe in pletene zavratnike, spodnja krila pletena iz štofa, ogrinjala iz flanele, barhent bell in sivi in raznobarvene maje, spodnje hlače iz volne in kotonine, nogovice, volnene rokavice, flanel za obleke, ovratnike, zapestnike, svilene zavratnike za moške, dežnike, robe, volnene komaše, volne za nogovice, kozuhovino in mufe, kakor tudi vse ostale predmete za pouk v ročnih delih v šolah po najnižjih cenah. Pri vseh naročbah zagotavlja točno in pošteno postrežbo

Jakob Klemenc
Trst, ulica sv. Antona št. 1.

Aite & Zadnik - Trst
Via Nuova na vogalu via S. Lazzaro
Nove naročbe najmodernejšega blaga za žimsko sezono so nam že prispelo in so: Flanel, suknje, volnene tkanine za gospe in gospode. Veliki izbor ovratnikov in ovratnic vsakovrstne barve in velikosti.

Zaloga vsakovrstnih potreb za šivilje, krojače in kitničarke. Uzorci na zahtevo franko. Blago se razšilja poštnine prosto. Za mnogobrojni obisk tako možganom, okoličanom in zunanjim naročnikom se priporočata udana **Aite & Zadnik.**

Zdravljenje krvi
Čaj „Tisočerni ovet“ (Millefiori).
Čluti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. Jeden omot za ozdravljanje, stoji 50 nč, ter se dobiva v odlikovani lekarni
PRAXMARER „Al duo Mori“ Trst, veliki trg.

Dvokolesa „Meteor“

Zopet se je pokazalo, da so „Meteor“ brzi stroji prve vrste. — S takimi stroji dobila sta se o veliki počestni dirki Trst-Mestre v I. kategoriji prvi in drugi premij prevozniki 188 km. v 7 urah 23 minutah in v II. kategoriji tudi prvi premiji. Zastopstvo in skladišče: **FRED JEGHER, piazza delle poste. Šola via Miramare 17**

Velika Inimost-ka 50 nč. loterija
Glavni dobitnik
75.000 kron v gotovini z odbitkom 20%
Srečke po 50 nč. priporočajo: Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Mandel & Co., Girolamo Morpurgo, Ign. Neumann, Marco Nizic, Enrico Schifano.

SEUNIG & DEKLEVA
Zastop dvokoles „Swift“ iz orožarne v Steyru
Imata podpisana
v Gorici, na cesti Fran Josipa (Corso) št. 4.
(nasproti gledališne kavarne).
Lastna izdelovalnica dvokoles „Swift“, žičnih blazin (Drathmatratzen), popravilnica dvokoles, šivalnih strojev pušk itd.
Nunška ulica 14:
Prodajalnice šivalnih strojev, pušk, streljiva in drugega orodja pa imata
Saunig & Dekleva,
v Nunški ulici št. 14.

Srebrno kolajno odlikovana
Pariška Luizina Créma
je svetovnoznano krasilo, koje so pripoznale prve lekarske avtoritete za najlepšo; je uradno izkušeno; neškodljivost zagamčena. Ta créma napravi kožo snežno belo, mramorju jednako gladko, mladostveno svežo, nima vsebi škodljivih prineskov živega srebra, ali drugih, koji, ali zdravju škodljivih snovij. Bodite, dame opazne o kupovanju, crême in ne kupujte škodljivih, ničvrednih ponarejanj. Zahtevajte povsode parizko Luizino Créma in ne uničujte si prti ničvrednimi, drago plačanimi ničarjami.
Generalni zastop in skladišče ima jedino:
Alojzij Sláma v Prahi,
Král. Vinohradg, Palackého št. 7 n.
Zaradi priročnosti občinstvu osnoval sem razprodajo na drobno po vseh večjih mestih po lekarnah, trgovinah mirodih in profumiranjih.

Rujav, pristen, naraven sladkor
dobiva se edino v mojej zalogi po jako nizki ceni. Piporočaje se sem udani
Anton Godnig,
trgovec Via Nuova.

Prilika za poroke!
Pohištvo in tapetarije
najsolidnejših vrst, dobiti je samo v zalogi ulica Cordaiuoli št. 2, nasproti pivarne „Aurora“.
Dalla Torre.

Angelija Capelan-a
povzette mrtvaških sprevedov,
Corso No. 47 — zaloga ulica Sette fontane 24 A — Telefon N. 121.
Prevzimalje vsakovrstne prenose mrvih v mesto in zunaj. Velika zaloga kovinskih krst za mrtvaške sprevede, kakor tudi lesenih od glđ. 4.50 za odrasle. Prodaja na debelo in drobno porcelanaste vence, jagode vezane na medeni žici, umetno cvetje, trakove z napisji. Ima v zalogi cvetja vsakovrstnega za poroke, plesove, palme in crkonoce posodje, vso lasten izdelek. Zaloga voščenih sveč, stearink prve vrste in oprave za otročiše.

IZLOŽBA POHIŠTVA
Trst in Dunaj.
Angelo Delpin.
Via Torrente št. 32,
1. nstr., vstric gledališča Armonia.

Ima zalogo pohištva za delavce, uradnike, zares dobro blago, neverojetno nizke cene. Postelje od glđ. 18 do 14, omarje glđ. 14.50, ponočne omarice, sine, po 6 in 8; chifoniers, na jedna vrata, fini, glđ. 18. Umivalniki glđ. 12; svete podobe in slike krajev, jako fino delo, po glđ. 2.—; ogledala, stoli, slame, lesovje, indijsko trje.
Bogat izbor pohištva in tapetarij za gosposka stanovanja: spalnice, sobe za obed, za vsprejemanje, kabineti, po najnižji ceni.
Za Istro in Dalmacijo se ne računa ambalaža.

Kathreiner
KATHREINER'S SLADNA KAVA
je kot
primes k belim kavi
edi o zdrava
kavina pijčca.
Dobi se povsode, po 1 kilo in 25 gr.
Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirno savoje z imenom
Kathreiner